

15. 1. 2008

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Úpadek podle nového insolvenčního zákona

Hned v úvodu je třeba konstatovat, že řízení zahájená do 31.12.2007 se budou i nadále řídit dosavadní právní úpravou, tj. zákonem č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání. Teprve na řízení zahájená po 1.1.2008 se aplikuje nový insolvenční zákon. V této souvislosti tak lze nabádat věřitele k pečlivé úvaze, zda podají návrh na prohlášení konkursu nebo návrh na vyrovnání ještě do konce letošního roku a na celý proces až do jeho skončení se tak bude aplikovat stávající právní úprava nebo zda podají insolvenční návrh až počátkem roku příštího a založí tak aplikaci nového zákona.

Aby byl insolvenční návrh, ať už věřitele nebo dlužníka, úspěšný a na jeho základě bylo následně rozhodnuto o úpadku dlužníka, musí být splněna základní podmínka, a to samotný úpadek dlužníka. V případě tzv. dlužnického návrhu pak postačuje, pokud úpadek alespoň hrozí.

Nejprve třeba uvést, že insolvenční zákon zachovává stávající rozlišení úpadku dlužníka, a to na úpadek dlužníka ve formě insolvence neboli platební neschopnosti a na úpadek dlužníka ve formě předlužení.

Úpadek ve formě platební neschopnosti

Dlužník je v platební neschopnosti za současného splnění následujících podmínek, a to existence více věřitelů (nejméně dvou), prodlení dlužníka s placením peněžitých závazků po dobu delší 30 dnů a neschopnosti dlužníka tyto závazky plnit.

Podmínka mnohosti věřitelů není splněna, má-li více pohledávek vůči dlužníkovi, byť z různých právních důvodů, pouze jeden věřitel. Aby se předešlo účelovému vytváření mnohosti věřitelů převáděním nebo dělením pohledávek jednoho věřitele, stanoví zákon výslovně, že za dalšího věřitele se nepovažuje osoba, na kterou byla převedena některá z pohledávek insolvenčního navrhovatele proti dlužníku nebo její část v době šesti měsíců před podáním insolvenčního návrhu nebo po zahájení insolvenčního řízení.

Další podmínkou, kterou představuje stanovení pevné třicetidenní lhůty pro prodlení dlužníka, tak oproti stávající právní úpravě, která používá namísto toho termín „po delší dobu“, který byl soudní praxí vykládán jako doba nejméně cca tři měsíců, tak dochází nejen ke zpřesnění lhůty, ale i k jejímu výraznému zkrácení.

Poslední podmínku, kterou je neschopnost dlužníka plnit své peněžité závazky, je nutno posuzovat vždy objektivně. To znamená, že nelze bez dalšího konstatovat úpadek dlužníka, pokud dlužník přestože má dostatek disponibilních peněz, neplní své splatné závazky např. jen z důvodu, že prostě nechce. Pro usnadnění pozice věřitele o závěru objektivní schopnosti či neschopnosti dlužníka plnit své splatné závazky, tak zákon nově stanoví vyvratitelné právní domněnky. Podle dále uvedených domněnek se tak má za to, že dlužník není schopen plnit své peněžité závazky, jestliže **(i)** zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků, nebo **(ii)** je neplní po dobu delší tří měsíců po lhůtě splatnosti, nebo **(iii)** není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí nebo exekucí, nebo **(iv)** nesplnil povinnost předložit seznamy majetku, závazků a zaměstnanců. Břemeno tvrzení se tak ve věřitelem podaném insolvenčním návrhu omezuje pouze na konstatování, která ze shora uvedených domněnek byla splněna. Případnou schopnost plnit své závazky by pak musel prokazovat dlužník. Pro úplnost uvádím, že nenaplnění některé z domněnek v žádném případě neznamena, že by věřitel nemohl podat insolvenční návrh z důvodu platební neschopnosti dlužníka. V takovém případě by ovšem musel nejen tvrdit, ale i prokazovat, že dlužník objektivně není schopen plnit své peněžité závazky.

S ohledem na shora uvedené by tak měl mít věřitel nejsnazší pozici při prodlení dlužníka s placením nejméně dvou peněžitých závazků dvěma různými věřitelům delším tří měsíců.

Úpadek ve formě předlužení

Druhou formu úpadku dlužníka představuje předlužení. Tato forma úpadku však dopadá pouze na podnikatele, bez ohledu na to, jestli jde fyzickou nebo právnickou osobu. I zde zůstává zachována podmínka mnohosti věřitelů. Druhou podmínkou je, že souhrn závazků dlužníka převyšuje jeho majetek. Oproti právní úpravě zákona o konkursu a vyrovnání tak není rozhodná výše splatných závazků dlužníka, ale výše všech jeho závazků. Při hodnocení výše dlužníka majetku bude zohledňována také jeho další správa, případně další provozování jeho podniku. V praxi lze ovšem očekávat, že z důvodu úpadku dlužníka ve formě předlužení budou podávány insolvenční návrhy prakticky pouze samotnými dlužníky. Věřitelé budou totiž jen velmi obtížně získávat informace o celkovém stavu majetku dlužníka jako i údaje z dlužníka účetnictví. Insolvenční návrh podaný věřitelem nebude úspěšný ani tehdy, osvědčí-li dlužník, že se nachází pouze v druhotné platební neschopnosti a lze důvodně předpokládat, že ji odvrátí do tří měsíců po splatnosti jeho peněžitých závazků.

Hrozící úpadek

Hrozící úpadek pak představuje zcela novou možnost dlužníka podat insolvenční návrh. O hrozící úpadek půjde tehdy, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků. Posouzení co nebo kolik se myslí podstatnou částí bude odviset vždy od konkrétního případu. Užití tohoto institutu by mělo pro dlužníka představovat možnost, zejména pak v kombinaci s novým způsobem řešení úpadku reorganizací, dosáhnout toho, aby dlužník mohl včasným zákrokem zachovat svou výrobu a zaměstnanost.

Zahájení insolvenčního řízení

Návrh na zahájení insolvenčního řízení může podat pouze věřitel nebo dlužník. Obsahové náležitosti insolvenčního návrhu se pak liší právě v závislosti na tom, kým je návrh podáván. Věřitel je pak nad to povinen spolu s návrhem zároveň přihlásit svoji pohledávku. V této souvislosti upozorňuji, že nově lze podat přihlášku pohledávky pouze na formuláři, jehož podobu a náležitosti stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.

Dále je třeba zdůraznit, že v případě, že insolvenční návrh neobsahuje všechny stanovené náležitosti nebo je nesrozumitelný či neurčitý, insolvenční soud takový návrh odmítne, aniž by navrhovatele vyzval k jeho opravě nebo doplnění. Je tak kladen důraz na řádnost návrhu od samého počátku. Uvedené neplatí pouze pokud jde o požadované přílohy k návrhu, v tomto případě insolvenční soud určí navrhovateli lhůtu k doplnění.

Insolvenční řízení se zahajuje dnem, kdy insolvenční návrh dojde věcně příslušnému soudu. Insolvenční soud je povinen vydat a zveřejnit vyhlášku o zahájení insolvenčního řízení do dvou hodin poté, kdy byl soudu doručen insolvenční návrh, popř. do dvou hodin po zahájení rozvržené pracovní doby soudu. Okamžikem zveřejnění vyhlášky nastávají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení, od této chvíle např. nemohou být pohledávky týkající se majetkové podstaty uplatněny žalobou, nelze provést výkon rozhodnutí či exekuci, uspokojit se ze zajištění lze pouze za podmínek stanovených insolvenčním zákonem, dlužník je částečně omezen v možnosti nakládat s majetkovou podstatou nebo s majetkem, který do ní může náležet atd.

Samotné zveřejnění vyhlášky ovšem není rozhodnutím o úpadku a insolvenční návrh může být později soudem odmítnut nebo i zamítnut. Aby se tak zabránilo opakovanému bezdůvodnému podávání návrhů či jejich strategickému podávání věřiteli, upravuje insolvenční zákon odpovědnost insolvenčního navrhovatele za podání nedůvodného či jen formálními vadami zatíženého návrhu na zahájení insolvenčního řízení.

JUDr. Lubomír Lanský, Mgr. Anna Batůňková
[AK HOLEC, ZUSKA & Partneři](#)

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních – hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)